

CZU:81'373.49:327

[https://doi.org/10.52505/1857-4300.2022.3\(318\).07](https://doi.org/10.52505/1857-4300.2022.3(318).07)

ASPECTUL FUNCȚIONAL AL EUFEMISMELOR DIN LIMBAJUL DIPLOMATIC

Galina BOBEICĂ

Doctorandă

E-mail: galina.bobeica@yahoo.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7235-3281>

Școala doctorală Științe Umanistice, Universitatea de Stat din Moldova

The Functional Feature of Euphemisms in the Diplomatic Language

Abstract

Nowadays, the challenges that the diplomatic world has to overcome are diverse and difficult to manage. Since the primary purpose of diplomacy is to reach agreement by softly overcoming disagreement, the use of euphemisms is of paramount importance. This article focuses to observe the way the diplomatic language function by means of euphemisms and to highlight their efficiency. Language is not a simple tool of conveying meaning by itself. The meaning should be decoded according to the context, the needs and interests of the sender involved in the process of communication and its various ways of perceptions. Thus, the role of euphemisms is to convey, besides the meaning of the message, perceived ad litteram, the attitude of the sender towards the receiver in order to mitigate the impact that the message would have on them.

Keywords: euphemisms, diplomatic language, code, message, function.

Rezumat

Provocările pe care mediul diplomatic trebuie să le depășească în zilele noastre sunt numeroase și dificil de gestionat. Întrucât scopul primordial al eufemismelor este armonia socială în comunicare, eufemizarea limbajului puterii se dovedește a fi imperioasă. În comunicarea de față ne-am propus să ne îndreptăm atenția spre modul de reliefare a limbajului diplomatic, urmărind scopul de a pătrunde în mrejele acestor acte de comunicare și de a decoda eficacitatea eufemismelor utilizate. Limbajul nu trebuie conceput ca un instrument care transmite sens prin el însuși. Sensul se decodează în funcție de contextul în care apare, de necesitățile și interesele emițătorului implicat în proces și de diversele modalități de percepere ale acestuia. În funcție de situația de comunicare, diplomații exploatează anumite strategii care se schimbă odată cu evoluția societății, atenuând, camuflând sau ocolind aspectele negative.

Cuvinte-cheie: eufemism, limbaj diplomatic, cod, mesaj, funcție.

În scopul creării unei viziuni profunde asupra realităților ce se impun pe arena diplomatică, considerăm că este imperios să înțelegem atât scopul și funcțiile limbajului diplomatic, cât și tehnicile și strategiile la care apelează diplomații. Selecția eufemistică cu care operează emițătorul depinde nu doar de sensul termenului ales (aspectul semantic), ci și de relația dintre emițător și receptor, de imaginea pe care emițătorul dorește să o lase receptorului, de felul în care emițătorul dorește să colaboreze cu receptorul și de fondul comun de cunoștințe (aspectul pragmatic). Respectiv, abordarea acestui studiu din perspectiva semantico-pragmatică ne-a permis să înțelegem mai mult decât se spune de fapt. Totodată, considerăm că este prerogativa receptorului să decodeze mesajul și să-l interpreteze în baza cunoștințelor acumulate. Cu cât fondul de cunoștințe comun emițătorului și receptorului este mai mare, cu atât intenția emițătorului va fi mai accesibilă receptorului.

Înainte de a investiga funcțiile eufemismului, trebuie să evidențiem faptul că acestea nu trebuie confundate cu funcțiile limbajului diplomatic. Funcțiile limbajului diplomatic sunt attribute ale unui sistem complex de semne, pe când funcțiile eufemismului sunt attribute ale unui microsistem, adică ale unui sistem restrâns de semne din cadrul sistemului. În cele ce urmează, vom încerca să stabilim eficacitatea eufemismelor din limbajul diplomatic pornind de la premisa că toate elementele din limbă îndeplinesc o anumită funcție. Există mai multe încercări de stabilire a funcțiilor eufemismelor din limbajul diplomatic, iar acestea diferă în funcție de scopul urmărit, de contextul/situațiile în care sunt utilizate, de criteriul luat drept bază și de orientarea lingvistică a cercetătorilor. Întrucât situațiile respective sunt suficient de numeroase și eterogene, firește, și numărul funcțiilor eufemismelor poate să difere considerabil.

Examinarea în profunzime a esenței limbajului diplomatic ne permite să observăm utilizarea frecventă a unui set prestabilit de fraze/expresii care promovează politica externă a statului. Analizând literatura de specialitate, ajungem la prezumția că acest tip de limbaj, care reprezintă de fapt un sistem standard de codificare a mesajelor, este la prima vedere un mesaj cat se poate de clar, însă înglobează în sine un întreg univers de interpretări și conotații care necesită a fi decodate cu precauție și în cunoștință de cauză. Totodată, codurile au valoare doar dacă transmit informații pentru unii în timp ce le ascund de alții. Considerăm imperios să menționăm că diplomația, ca resursă a puterii, este percepută ca o artă subtilă capabilă să combine un set de instrumente și strategii (coduri) care contribuie la realizarea unui anumit scop și la formarea unei imagini. Respectiv, limbajul diplomatic constituie un mijloc important de influență, prin intermediul căruia diplomații acționează asupra comportamentelor sociale și caută să le orienteze în direcția care le este favorabilă. Relația dintre emițător și receptor implică funcționarea unor mecanisme mai profunde și mai complexe decât acelea care își găsesc o reflectare nemijlocită în structura de suprafață a enunțurilor. Acest aspect pune în valoare „componenta interacțională a comunicării verbale”

(Ionescu-Ruxăndoiu, 2003, p. 15). Emițătorul este mereu conștient de receptor, „urmărind să-i dirijeze – prin anticipare – interpretările și reacțiile și să verifice înțelegerea enunțurilor transmise. La rândul său, receptorul interpretează selectiv informațiile primite, în raport cu preocupările și interesele care îi sunt specifice, motivarea sa fiind independentă de cea a emițătorului. El nu este un participant pasiv, ci își construiește propriul context interpretativ, orice interpretare fiind însă susceptibilă de adaptare și modificare prin colaborarea participanților la activitatea comunicativă” (*ibidem*). Prin urmare, eufemismele își actualizează sensul la nivelul contextului, funcția eufemistică fiind determinată de modul în care cuvintele sunt utilizate, de intenția emițătorului și de așteptările receptorului. Chiar dacă prezența eufemismelor conferă un caracter echivoc limbajului diplomatic pentru început, în urma unei decodări conștiente acestea recuperează în totalitate sensul termenilor pe care i-au înlocuit, iar acest sens se întregește prin adăugarea intenției emițătorului de a evita realitatea.

Este bine cunoscut faptul că ambiguitatea se caracterizează prin pluralitatea de semnificații pentru aceeași manifestare, oferind flexibilitate și protecție negociatorilor. Trimiterea semnalelor ambigue permite emițătorului să-și lase interlocutorul în dubii, să influențeze impactul final al semnalelor după ce au fost observate reacțiile inițiale la acestea și, astfel, să câștige un control mai mare asupra imaginilor pe care receptorul le are despre el. Respectiv, mesajul diplomatic este perceput drept un cod care urmărește scopul de a fi recepționat agreabil, fără a stârni efecte secundare nedorite fie pentru emițător, dăunând propriilor interese, fie cu privire la destinatar, lezându-i statutul ori demnitatea, evitându-se jignirea, precum și în legătură cu părțile terțe, evitându-se ofensarea altor actori sau difuzarea publică a unor informații cu distribuire restricționată. Astfel, cuvintele codificate (eufemismele) pot fi rostite public, rămânând în același timp discrete cu privire la un anumit conținut. Transmiterea mesajului în modul cel mai clar este tocmai ceea ce vrea să evite emițătorul care recurge la eufemisme. Rolul primordial al receptorului presupune nu doar recuperarea sensului mesajului, ci și a intenției emițătorului. Respectiv, destinatarul are o responsabilitate dublă: pe de o parte, el trebuie să decodeze mesajul și să înțeleagă ce a vrut să spună emițătorul, iar, pe de altă parte, să evalueze alternativele enunțului transmis intenționat, și prin răspunsul său (destinatarul) să construiască un mesaj care să genereze un dialog politic, prin care se ajunge la coexistență. Dialogul și răspunsul la el sunt două prerogative ale puterii politice, iar întreruperea dialogului și exercitarea forței sunt semne de slăbiciune. Dintr-o perspectivă diversă, aceste coduri trimit simultan semnale diferențiate către diferite audiențe, care permit diplomaților să evite izbucnirile emoționale și astfel să diferențieze rolul profesional de sentimentele personale, fenomen ce denotă depersonalizarea limbajului diplomatic și impune „limba de lemn”.

Analizând literatura de specialitate (Keith Allan, Kate Burridge, Constanze Villar, Robert Jervis, Lavinia Seiciuc, Rodica Zafiu) și examinând diversitatea perspectivelor de cercetare a domeniului vizat, ne-am propus să adoptăm viziunea politologului american Robert Jervis, care a observat și a analizat caracterul echivoc al limbajului diplomatic atât la nivel lingvistic, cât și la nivel discursiv, și să sintetizăm funcțiile eufemismelor din limbajul diplomatic din perspectivă **semantico-pragmatică**. Potrivit lui Robert Jervis, ambiguitatea limbajului diplomatic se afirmă a fi funcțională. Strategia comunicării echivoce permite, de fapt, menținerea incertitudinii între interlocutori: „această abilitate permite unui actor să păstreze mai multe căi deschise simultan și să inițieze conversații fără a pune în pericol o imagine care contrazice mesajul trimis, pe care autorul dorește să îl păstreze dacă reacția din partea cealaltă nu a fost favorabilă” (Jervis, 1970, p. 125). Așadar, prezența eufemismelor în limbajul diplomatic oferă, în primul rând, echivocitate mesajului transmis, care este deschis spre interpretare, iar drept consecință, se dovedește a fi generatoare de anumite funcții complementare, cum ar fi **funcțiile: strategică, de protecție, de persuadare, de denaturare a faptelor și de manipulare**.

Funcția strategică

Eufemismele impregnate în limbajul diplomatic îndeplinesc, în primul rând, o funcție strategică de promovare a politicii statului. Prevalatoare din acest punct de vedere sunt discursurile de inaugurare ale președinților de state. În susținerea acestui fapt, invocăm exemplul discursului ținut de doamna Maia Sandu la momentul inaugurării sale pe 24 decembrie 2020. Mesajul adresat cetățenilor Republicii Moldova este formulat direct, dar, totodată, și prin intermediul unor eufemisme pregnant conturate: ***a porni împreună pe un drum nou, a construi o țară mai bună pentru toți***. Prin aceste enunțări, președinta face aluzie la realitatea existentă care s-a instaurat de ceva vreme în țară: problemele corupției și nerespectarea statului de drept, acutizată de pandemia provocată de virusul COVID-19. Se face resimțită în aceleași exemple strategia pe care președinta intenționează să o pună în practică. Spre a oferi discursului mai multă plasticitate, sunt utilizate eufemisme metaforice: ***ați dat lecții de patriotism și spirit civic și ați oferit cel mai mare capital de încredere, cu acest vot de încredere eu intru astăzi pe poarta președinției***, care dezvăluie ideea de bază a discursului. Totodată, se face resimțită încercarea oratorului de a apela mai mult la inimile ascultătorilor decât la gândurile lor: ***sunt una dintre voi, o fică a acestei țări, victoria trebuie să fie a țării***. În momentul când populația este extenuată de probleme și de nedreptate, președinta încearcă, prin discursul său, să le fie mai aproape și să le inspire curaj pentru a depăși această situație dificilă, pentru a învinge răul și pentru a reda vieții stabilitatea: ***împreună putem face multe, eu am nevoie de ajutorul vostru, avem nevoie de un stat bun, de democrație, de un stat de drept***. Aceste eufemisme sunt create ca răspuns la anumite strategii de exprimare în timpul actului comunicativ care contribuie la creșterea/îmbunătățirea încrederii,

totodată oferindu-i emițătorului posibilitatea de a gestiona limbajul într-un mod inteligent și cultivat.

Funcția de protecție sau de atenuare

Potrivit lui Kate Burridge și Keith Allan, funcția de protecție sau de atenuare a eufemismelor se manifestă prin expresii evazive care urmăresc scopul de a proteja și a evita jignirea, camuflând conotația ofensatoare a enunțului în conformitate cu convențiile sociale care se impun a fi politicoase și respectuoase. De exemplu, deseori se recurge la înlocuirea cuvântului **război** cu **ostilitate, intervenție, criză, conflict, provocare, câmp de luptă**. Astfel, eufemismele prezente în limbajul diplomatic au o menire dublă: pe de o parte, ele îndeplinesc funcția de protecție, contribuind la reducerea impactului asupra destinatarului, iar, pe de altă parte, această funcție implică o anumită denaturare a faptelor. În egală măsură, funcția de protecție a eufemismelor din limbajul diplomatic îndeplinește scopul de a diminua impactul conotației unui mesaj care evocă realități neplăcute sau dureroase. Această funcție rezonază cu empatia umană, care reprezintă un standard obligatoriu în limbajul diplomatic. Totodată, se observă o schimbare a focalizării, adică sensul direct se redirecționează spre activitatea care precedă și care țintește să evite consecința inevitabilă, astfel aducând o amânare în decodificare. De exemplu, cuvântul **a muri** este înlocuit prin eufemismele **a se sfârși, a pierde lupta pentru viață, a trece în neființă, a pleca într-o lume mai bună**. Însă dacă folosim perifriza **n-a mai putut fi salvat**, atunci are loc o ambiguizare bazată pe schimbarea focalizării, unde sensul este redirecționat spre informația care a fost deja furnizată sau urmează a fi invocată. O altă strategie a funcției de atenuare a eufemismelor din limbajul diplomatic este cea prin care, cu ajutorul unor fraze inductive, se redă o idee care eventual nu va fi deloc enunțată. Asemenea procedee sunt folosite în discursuri cu caracter oficial, în care există formule prestabilite pentru a numi eufemistic realități neplăcute. De exemplu, în declarații referitoare la proteste de ordin politic în loc de **victime** este folosit eufemismul **pierderi de vieți omenești** sau **pierderi colaterale**, iar **proteste violente din 7 aprilie 2009** au fost numite eufemistic **revoluția tineretului**. Constatăm, așadar, că tendințele politice și sociale din ultimele decenii au impus în limbă o necesitate de atenuare sau mușamalizare a exprimării, prin care se evită extremele de orice tip, în măsura în care aceste exprimări extreme sunt susceptibile să rănească sensibilitatea oamenilor. Bunăoară, unul dintre termenii favoriți din limbajul diplomatic este **provocare**, urmărind scopul de a cosmetiza diverse realități dure. Acest termen se regăsește în diverse discursuri, cum ar fi cel al fostului Ambasador al SUA în Republica Moldova, Dereck Hogan, prin care diplomatul american se arată optimist în depășirea crizei politice instaurate în țara noastră: „...**în ciuda acestor provocări semnificative, sunt convins că Statele Unite și Moldova vor depăși crizele și vor fi mai puternice ca înainte**” (Ambasadorul SUA în Republica Moldova, Dereck J. Hogan). Diplomatul american subliniază

în acest context că democrațiile sunt fragile, iar tranzițiile democratice sunt adesea dezordonate.

Funcția de persuadare sau de influențare camuflată

Funcția de persuadare sau de influențare camuflată contribuie în mod direct la realizarea scopului primordial al limbajului diplomatic prin modelarea opiniilor, a atitudinilor și deci a acțiunilor ulterioare. Respectiv, prin intermediul eufemismelor, limbajul diplomatic urmărește persuadarea interlocutorilor, modificarea opiniilor, a atitudinilor și chiar a acțiunilor de răspuns, astfel transformându-l într-o veritabilă resursă de putere. Descriș adesea ca discurs al puterii sau al manipulării, el este totuși, în aspectele sale fundamental pozitive, și un discurs al negocierii, al creării acordului și al eficienței. Dimensiunea eufemistică a limbajului diplomatic stă la baza eficacității comunicării politice, care folosește mijloace de persuadare sau de atenuare a problemelor sociale sau dintre state. De aceea în discursurile politicianilor din toate timpurile se poate observa o tendință de a utiliza astfel de strategii care să le permită să camufleze aspectele negative ale realității cu scopul de a-l afecta minim pe destinatar. Eufemismele, în acest sens, nu sunt altceva decât mijloace cognitive de aplicare a strategiilor verbale în scopul evitării adevărului dur și al „îndulcirii” acestuia. Așadar, unele cuvinte considerate dure sunt înlocuite cu altele cu scopul de a reduce impactul asupra receptorului. De exemplu, eufemismul **țări sărace** este înlocuit cu **țări în curs de dezvoltare** sau **lumea a treia**; **sărac** sună mult mai dur decât eufemismul **marginalizat economic** sau **defavorizat**; **negru** este înlocuit cu **afro-american**, **minoritate vizibilă** sau **de culoare**.

Funcția de denaturare a faptelor

Funcția de denaturare a faptelor sau, conform opiniei lui Kate Burridge, cea de înșelare/falsificare (Allan, Burridge, 1991, p. 68), se regăsește atunci când eufemismele se folosesc nu atât pentru a ascunde ofensa, cât pentru a masca, a schimba sau a înșela în mod deliberat natura, sensul sau caracterul unor cuvinte, idei, fapte, subiecte. În asemenea cazuri, vocabularul eufemizat al limbajului diplomatic nu doar sugerează precauții de limbaj, ci devine o acrobație verbală care adaugă dimensiuni suplimentare de alterare și secretizare a deghizării. Academicianul Nicolae Corlăteanu susține că „prin evităriile de a spune lucrurilor pe nume, îndulcim sau chiar reducem din gravitatea semantică a adevărului” (Corlăteanu, Melniciuc, 1992, p. 105). Expresii precum **lovitură chirurgicală**, **daune colaterale**, **foc prietenos** determină restrângerea/reducerea sentimentelor de responsabilitate. Acestea minimizează sacrificarea ființelor umane și creează, de asemenea, o distanță psihologică între făptași și acțiunile lor. Pe de altă parte însă, asemenea utilizări/exemple au dus la deprecierea termenului „eufemism” în sine. Pentru mulți, acesta a devenit o etichetă peiorativă atașată limbajului despre care se crede că este încărcat de valoare și ofensează deliberat. Deși opinia publică nu este la fel de ușor de manipulat, pe cât sugerează George Orwell în romanul „1984” prin „noul limbaj/newspeak” (limbaj propagandistic conceput pentru

a diminua spectrul de gândire), studiile unor cercetători moderni demonstrează că limbajul încărcat eufemistic poate funcționa într-adevăr pentru a influența opinia și percepția. În calitate de exemple, invocăm numele dat Constituției Uniunii Europene și anumitor titluri/funcții ale înalților demnitari de stat din Uniunea Europeană care sunt desemnate prin eufemisme din motivul de a orienta vectorul atenției spre o nouă percepție, și anume de a denatura în mod deliberat idea/tendința care ar putea duce gândul la noțiunea de federalizare a bătrânului continent. Winston Churchill, dovedindu-se a fi un adevărat patriot al Europei, a promovat însăși apariția **Statelor Unite ale Europei**, termen care, de fapt, includea în sine formarea unei federații europene, fenomen evitat de către urmașii săi. Astfel, a fost suprimată din documentele europene orice expresie care ar indica sau ar face aluzie la transformarea Uniunii Europene într-un stat unic integrat și omogenizat. Legea fundamentală care stabilește forma de guvernământ și de organizare statală, precum și drepturile și obligațiile fundamentale ale cetățenilor Uniunii Europene, este reprezentată de Tratatul de la Lisabona – Tratat de instituire a unei Constituții pentru Europa, altfel spus, Tratat constituțional. Acest eufemism – **Tratatul de la Lisabona** – a înlocuit termenul **constituție**, deoarece orice constituție a unui stat presupune mai întâi de toate integrarea politică, fenomen căruia Marea Britanie i s-a împotrivit cu înverșunare. Totodată, considerăm că termenul *uniune* a înlocuit termenul *comunitate*, urmărind, pe de o parte, scopul de a modifica esența/natura Comunității Europene, create în 1957 în speranța că o Comunitate mai unificată va servi drept antidot al naționalismului extremist, care a devastat continentul în timpul Celui de Al Doilea Război Mondial, iar, pe de altă parte, pentru a desemna în mod diferențiat *Comunitatea Europeană* față de *Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului* (care a fost declarată un prim pas către o Europă federală), *Comunitatea Economică Europeană*, iar pe parcurs, *Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom)*: „Termenul *Comunitate* este înlocuit cu cel de *Uniune*” (Tratatul de la Lisabona). Totodată, funcțiile de *președinte european* și de *ministru de externe*, care presupuneau o aluzie la federalism, au fost înlocuite cu eufemismele *Președintele Consiliului European*, adică al reuniunilor a 27 de șefi de stat și de guvern, iar funcția de ministru de externe a devenit *Înalt Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate*. Astfel, asemenea eufemisme, cuvinte sau expresii care „numesc fără să numească” (Coșeriu, 1992, p. 189), creează premise pentru dezvoltarea unui fenomen cunoscut drept „white lies”/minciuni albe (Enright, 1985, p. 3), utilizate nu pentru a induce în eroare, ci pentru a proteja sentimentele receptorului, fiind deci un neadevăr diplomatic bine intenționat.

Funcția de manipulare

Funcția de manipulare rezidă în camuflarea aspectelor defavorabile și constă în mascarea conștientă a fenomenelor politice. Prin ascunderea aspectelor defavorabile se observă, pe de o parte, o anumită complementaritate cu funcția de protecție prin care se atenuează gravitatea fenomenului vizat, iar pe de altă

parte, se realizează o certă manipulare. Manipularea pentru mulți dintre noi este un cuvânt tabu, observându-se o preferință de a utiliza termeni neutri precum *influențare*, *negociere*, *tactică* sau *convingere*. Uneori, se recurge la expresia *manipulare pozitivă*, fiind percepută drept o persuasiune care contravine intențiilor sau intereselor destinatarului, dar este menită să fie în favoarea sau în acord cu interesele emițătorului. Cercetătoarea Rodica Zafiu consideră că, în practică, „manipularea este versantul negativ al persuasiunii, adică este termenul cu care sunt criticați adversarii” (2007, p. 17). Drept rezultat, manipularea lingvistică favorizează instaurarea, iar mai apoi, consolidarea unei puteri politice, diplomatice, economice etc.

Din alt punct de vedere însă, în măsura în care emițătorul este convins de adevărul și de utilitatea ideologiei sale, *manipularea* redevine *persuasiune*. Manipularea se deosebește de persuasiune prin faptul că presupune inducerea pe cale verbală a unor reacții ale receptorului care contravin interesului acestuia, dar sunt menite să fie în favoarea emițătorului. Astfel, manipularea poate fi definită printr-un fascicul de trăsături: interes, putere, intenție conștientă, control asupra altora. Manipularea lingvistică este percepută drept folosirea conștientă a limbajului într-o manieră deviantă pentru a-i controla pe alții. Analiza contemporană a limbajului diplomatic reliefează în mod pregnant responsabilitatea receptorului de a se elibera de poziția pasivă și inocentă pe care a ocupat-o anterior, prin a-și spori competența discursivă de decodare a mesajelor, dar mai ales atenția și vigilența față de tentativele de manipulare, dând dovadă de analiză critică a discursului.

Exemple de eufemisme care îndeplinesc funcția de manipulare în limbajul diplomatic ar putea servi următoarele: este cunoscut faptul că *exproprierea evreilor* se numea *eliberare*, *deportarea* era numită *igienizare*, iar *omorârea în masă a oamenilor* se chema, neutru – *tratare diferită*. Această inumanitate a permis manipularea conștiinței umane, făcându-i pe cei care săvârșeau asemenea fapte să rămână cu *conștiința igienizată*. Tot mai des se folosește termenul *politică de austeritate* în loc de a spune direct *scăderea deliberată a nivelului de trai*; termenul *austeritate*, fiind unul polisemantic, posedă o puternică încărcătură ideologică, respectiv se regăsește pe scară largă în discursurile politice și diplomatice.

Prin urmare, prezența eufemismelor în limbajul diplomatic creează un anumit grad de ambiguitate, care, la rândul său, generează diverse funcții. Avantajul caracterului echivoc al limbajului diplomatic rezidă în găsirea unui echilibru între gradul de ambiguitate și cel de claritate, sau, altfel spus, limbajul diplomatic eficient ar trebui să dezvăluie atât cât este necesar și cât mai puțin posibil, ceea ce reliefează caracterul strategic al limbajului diplomatic. Respectiv, limbajul diplomatic, fiind impregnat cu eufemisme, este un important mijloc de influență, prin intermediul căruia diplomații acționează asupra comportamentelor sociale și caută să le orienteze în direcția care le este favorabilă. Prin urmare, considerăm că investigarea funcțiilor eufemismelor atât la nivel lingvistic prin abordarea semantică, ca proces

de codificare a mesajului, cât și la nivel discursiv prin abordarea pragmatică, ca proces de interacțiune strategică între diplomați, va contribui la o mai bună percepere a procesului de eufemizare a limbajului diplomatic.

Referințe bibliografice:

ALLAN, Keith, BURRIDGE, Kate. *Euphemism and dysphemism: language used as shield and weapon*. New York: Oxford University Press, 1991.

Ambasadorul SUA în Republica Moldova, Dereck J. Hogan [online]. Disponibil: <https://anticoruptie.md/ro/special/ambasadorul-sua-in-republica-moldova-dereck-j-hogan-curajul-angajamentul-fata-de-principiile-democratice-vor-depasi-criza-politica-in-republicii-moldova> [citât 22.03.2021].

BURRIDGE, Kate. Euphemism and Language Change: The sixth and Seventh Ages. În: *Lexis, Journal in English Lexicology*, nr. 7, 2012, *Euphemism as a Word-Formation Process*, ediția Universității Jean Moulin, Lyon.

CORLĂTEANU, Nicolae, MELNICIUC, Ion. *Lexicologia*. Chișinău: Lumina, 1992.

ENRIGHT, Denis, J. *Fair of Speech. The Use of Euphemism*. New York: Oxford University Press, 1985.

IONESCU-RUXĂNDIOIU, Liliana. *Limбай și Comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*. București: All Educational, 2003.

JERVIS, Robert. *The Logic of Images in International Relations*. New Jersey: Princeton University Press, 1970.

NICOLSON, Harold. *Diplomacy*. New York: Oxford University Press, 1950.

ORWELL, George. 1984 [online]. Disponibil: <https://www.planetebook.com/free-ebooks/1984.pdf> [citât 07.06.2021].

SEICIUC, Lavinia. *Un altfel de a NU spune: eufemism și disfemism în limbile romanice*. Suceava: Editura Universității „Ștefan cel Mare”, 2011.

Tratatul de la Lisabona [online]. Disponibil: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/5/tratatul-de-la-lisabona> [citât 06.07.2021].

VILLAR, Constance. *Le discours diplomatique*. Paris: L'Harmattan, 2003.

ZAFIU, Rodica. *Limбай și Politică*. București: Editura Universității din București, 2007.